

ВОШЕРІЯ ПРИБЕРЕЖНА

Vaucheria litorea Hoffm.–Bang. et C.Agardh

Родина Вошерієві — Vaucheriaceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Бореальний вид із диз'юнктивним ареалом, що скорочується.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія, Африка — та Пн. Америка. Причорноморський локалітет: Одеська обл., Тузлівська група лиманів, Чорноморське узбережжя Гірського Криму. Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Локально, невеличкими дернинками чи в пучках.

Причини зміни чисельності

Антропогенний вплив, зокрема рекреаційне навантаження.

Умови місцезростання

Трапляється у солоних лиманах, на літоралі морського узбережжя, максимальний розвиток восени, взимку та навесні.

Загальна біоморфологічна характеристика

Ниткувата дводомна водорість темно-

зеленого кольору, утворює пухкі переплетені пучки чи щільні дернинки, прикріплена до субстрату розгалуженими ризоїдами. Нитки 70–95 мкм завтовшки, дихотомічно розгалужені, без поперечних клітинних перетинок, багатоядерні, цитопlasма пристінна, з великою вакуолею в центрі. Хлоропласти жовто-зелені, численні, дископодібні, дрібні, без піреноїдів, розміщені в один або кілька рядів у пристінному шарі цитопlasми. Розмноження вегетативне (регенерація часточок нитки), нестатево (великі багатоядерні синзооспори з численними парами неоднакових джгутиків) та статево (запліднення нерухливої яйцеклітини рухливим різноджгутиковим антерозоїдом). Оогонії булавоподібні, розміщені на верхівках зігнутих гілочок, 300–400

мкм завдовжки, 200 мкм завширшки, від головної нитки відділені порожньою клітиною. Антеридії циліндричні на кінцях гілочок, з 2–4 короткими виростами на боках, біля основи з порожньою клітиною. Ооспори майже кулясті, 180–250 мкм завширшки, розміщуються у верхній частині оогонія.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Зменшення рекреаційного впливу у межах водойм, де виявлено вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Кормове та берегоукріплююче: сприяє закріпленню прибережних пісків та формуванню оксамитового жовто-зеленого їх покриву.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Матвієнко, Догадіна, 1978; Калугина-Гутник, 1975; Погребняк, 1952; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: О.А. Петльованій, О.П. Білоус
Малюнок: Т.М. Немеровська

ДІКТИОТА ДИХОТОМІЧНА

Dictyota dichotoma (Huds.) J.V. Lamour.

Родина Діктиотові — Dictyotaceae.

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний вид з диз'юнктивним бореально-тропічним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується каспійсько-середземно-морським та індо-атлантично-тихоокеанським ареалом. Чорне море, окол. м. Севастополь, Севастопольська бухта; окол. м. Ялта, ПЗ «Мис Мартъян»; Чорне море, окол. м. Керч. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Зустрічається групами або окремими сланями.

Причини зміни чисельності

Антропогенний вплив (евтрофування).

Умови місцезростання

Морські акваторії, сублітораль; бентос та на скелях, камінні, черепашнику (на глибині 3–15 м) і водоростях. Олігосапробіонт.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань заввишки 10–20 см, грубо шкіряста, плоска, дихотомічно розгалужена. Сегменти завширшки 2–8 мм; майже рівномірно широкі або злегка звужені до верхівки та паралельні між собою. Прикріплюється до субстрату численними ризоїдами, що формують повсть близько основи. Центральна частина гілки складається з одного ряду великих прямокутних, майже квадратних безбарвних клітин, укритих корою з одного шару дрібних, інтенсивно забарвлених

у червонувато-бурий або червонувато-фіолетовий колір клітин. Розмножується статевим і нестатевим (тетраспорами) шляхом. Оогонії (40–60 мкм завдовжки) та антеридії (100–120 мкм завдовжки) зібрані в соруси витягнуто-еліпсоподібної форми, для останніх з яких характерна наявність стерильних клітин при основі та по краях соруса.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Вид занесено до ЧКУ (1996). Охороняється у ПЗ Карадазькому та «Мис Мартъян». Необхідно контролювати стан популяцій виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Маслов і др., 1998; ЧКУ, 1996; Algae of Ukraine..., 2006.

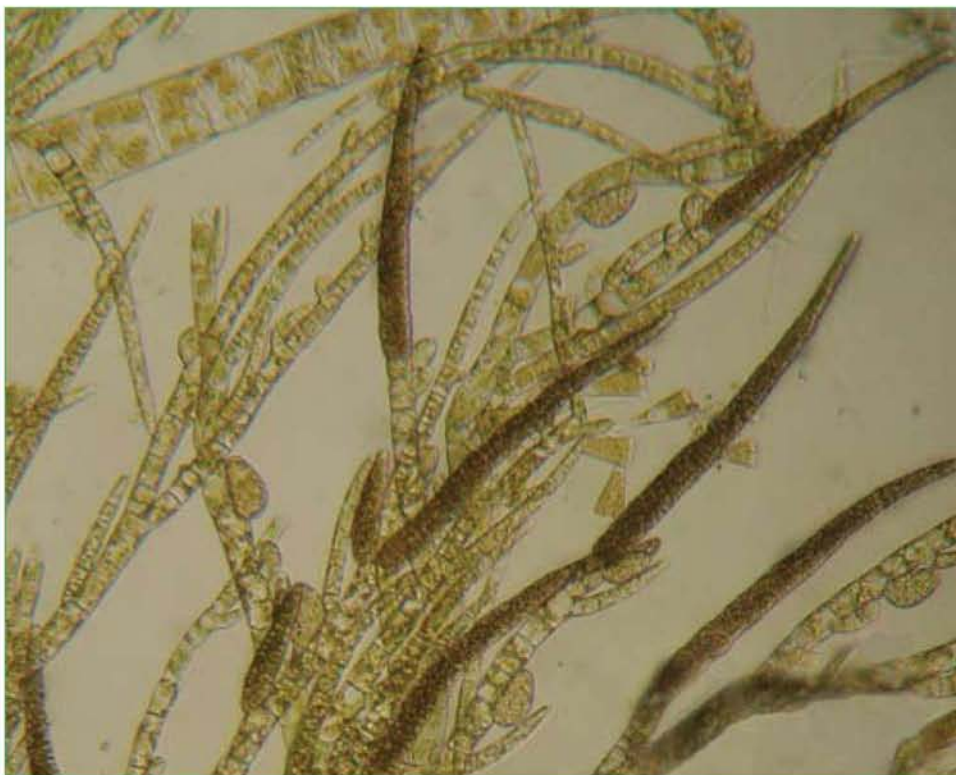
Автор: П.М. Царенко

Малюнок: Т.М. Немеровська

ЕКТОКАРПУС СТРУЧКУВАТИЙ

Ectocarpus siliculosus (Dillw.) Lyngb. var. *hiemalis* (Crouan ex Kjellm.) Gallardo /=
E. hiemalis (Crouan ex Kjellm.)Kjellm./

Родина Ектокарпові — Ectocarpaceae.

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний вид із вузьколокальним ареалом, важливий для вивчення питань ареалогії водоростей та альгосозології.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується середземноморським та атлантичним ареалом, трапляється біля чорноморських берегів України, Росії та Туреччини, а також у пн. частині Атлантичного океану (Європа, Пн. Америка). Чорне море: Одеський регіон; Каркінітська затока. Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, невеликі. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

На скелях, камінні та водоростях в літоралі та субліторалі морських акваторій.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань нитчасто-пучкувата, 5–10 см заввишки, темно-оливкова, прикріплена до субстрату чисельними ризоїдами. Нитки в нижній частині скручені, до верху вільні, добре вилчасто розгалужені, але не формують верхівкових пучкових гілочок з переважанням бокового галузнення. Клітини ниток короткоциліндричні, довші за ширину, біля основи

50–60 мкм завширшки. Одноклітинні спорангії еліпсоподібні, 40 мкм завдовжки, 29 мкм завтовшки, сидячі або на коротких ніжках. Багатоклітинні спорангії довгі, товстошолоподібні, з широкою основою, 125–300 мкм завдовжки, 17–38 мкм завтовшки, нерідко з безбарвною волоскоподібною верхівкою, на одно-, триклітинних ніжках.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Не охороняється. Необхідне створення альгорезерватів у межах біотопів, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Zaitsev. Alexandrov, 1998; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко, Ф.П. Ткаченко
Фото: Ф.П. Ткаченко

ПІЛАЙЄЛА ПРИБЕРЕЖНА

Pylaiella littoralis (L.) Kjellm.

Родина Ектопарпові — Ectocarpaceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид з обмеженим ареалом, важливий для вивчення питань ареалогії водоростей та альгосозології.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується каспійсько-середземноморським та аркто-пацифіко-індоатлантичним ареалом, трапляється біля чорноморських берегів України, Росії, Румунії та в Середземному морі, а також Атлантичному, Індійському, Північно-Льодовитому та Тихому океанах. Чорне море: Одеський регіон; Каркінітська затока. Адм. регіони: Од, Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, невеликі. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

На скелях, камінні та водоростях в псевдоліторалі морських акваторій.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань нитчато-пучкувата, 3–7 см заввишки, жовто-оливкова, з переплетених чи скручених ниток, з великою кількістю довгих та коротких відгалужень, що відходять під гострим кутом, та волоскоподібною безбарвною верхівкою. Головна вісь 28–30 мкм завтовшки біля основи; бокові гілочки на кінцях 7–15 мкм завтовшки. Одноклітинні

спорангії сферичні або еліпсоподібні, нерідко надто здавлені, 28–32 мкм завтовшки та 28–30 мкм заввишки і зібрані групами у вигляді інтеркалярно або на кінцях бокових гілочок. Багатоклітинні спорангії циліндричні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Не охороняється. Необхідне створення альгорезерватів у межах акваторій, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Ткаченко, 2001; Zaitsev, Alexandrov, 1998; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

КЛАДОСТЕФУС ГУБЧАСТИЙ

Cladostephus spongiosus (Huds.) C. Agardh

Родина Кладостефові — Cladostephaceae.

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Широкобореальний вид з обмеженим ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується диз'юнктивним типом ареалу в Європі, Азії (Грузія), Австралії та на узбережжі Атлантичного і Індійського океанів. Чорне море, Пд. берег Криму (окол. м. Ялта, ПЗ «Мис Мартьян» та біля Кара-Дагу). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється групами.

Причини зміни чисельності

Антропогенний вплив (евтрофування водойм).

Умови місцезростання

Морські акваторії, бентос та епіфіт на водоростях (*Cystoseira*), серед обростань на скелях та камінні (на глибині 1–10 м). Олігосапробіонт.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань кущикоподібна, рясно розгалужена до 12 см заввишки, невиразно кільчата, з дрібними густо зближеними серпоподібно

зігнутими чи майже прямими гілочками по усій довжині. Гілочки 1–3 мм завдовжки, 30–55 мкм завширшки, апікально шилоподібно звужені, зрідка заокруглені, прості, інколи вилчасті, з короткими шипоподібними відростками, прямі або злегка зігнуті. Розмножується статевим шляхом та вегетативно за допомогою одноклітинних і багатоклітинних спорангіїв.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в ПЗ Карадазькому та «Мис Мартьян». Необхідно контролювати стан популяцій виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина–Гутник, 1975; ЧКУ, 1996; Маслов и др., 1998; Zaitsev, Alexandrov, 1998; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: П.М. Царенко, І.І. Маслов
Малюнок: Т.М. Немеровська

